

de pas gevondene in eenzaamheid is opgegroeid en door gebrek aan soortgenooten geen kettenganger is geworden.

Er is dus nu een nieuw bewijs, dat het dier levend in de Waddenzee voorkomt, maar meerdere vondsten zullen moeten aantonen, dat het Amerikaansche Slippertje ook de Waddenzee heeft veroverd, evenals die andere vreemdeling; de krab met de handjes. Liefhebbers langs de Wad-
denkust en visschers kijkt eens uit en verzuimt niet van eventueel vondsten kennis te geven.

Deze vondst doet mij dubbel genoegen: eerstens om de aanvulling van een leemte in mijn Terschellinger-mollusken verzameling en dan niet minder om het resultaat van mijn in de school uitgestalde nevencollectie, waarvan ik hoopte, dat die het zoeken langs strand en dijk zou aanmoedigen. En ziedaar, de vinder is nog maar acht jaar oud, zit nog bij de juffrouw en wordt door de grooten nog niet voor vol aangezien!

Mogelijk vinden collega's, die dit lezen, in mijn schoolmeesterlijken trots aanleiding ook eens een proef te nemen en men behoeft niet juist aan zee te wonen: er zijn ook land- en zoet-watermollusken. Op dit terrein kan men goede zoekers en gelukkige vindsters heel goed gebruiken!

Midsland.

G. W. JONGENS.

DE WILDE KAMP.

Vijftig jaar geleden, toen ik nog in Amsterdam woonde, had ik er plezier in, op den eersten den besten mooien Meidag te wandelen van station Barneveld naar Apeldoorn heel op mijn eentje. Het ging dan eerst langs de spoorlijn tot aan dat mooie meertje en dan rechttoe rechtaan naar Garderen door bosch en heide. Soms verdween dat Garderen achter een terreinplooi of een boomengroep maar meest al bleef het zichtbaar als hoogste plek in den omtrek, bekroond door het hoogruggig kerkje met den stoeren korten toren en den prachtige koren-
molen. Dit wonderschoone silhouet tooit nog altijd mijn herinnering aan dien heerlijken tijd.

De groote straatweg van Amersfoort naar Apeldoorn lag dwars op mijn richting en ik kruiste hem meestal kort voor den zandweg van Stroe naar Garderen. Dien weg sloeg ik dan in en dan ging het langzaam omhoog. Niet, dat ik moe was, maar langs dien weg stonden sleedoornhagen, net op het lest van hun bloei en daarin wemelde het nog van allerlei kleurige graafbijen en de kneuen en grasmusschen zongen er om het hardst. De eiken kwamen net in blad. In sommige jaren smulden er duizenden meikevers. Rechts van den weg kwam ik dan in een heel oud eikenbosch, meest hakhout en daar begon de Grootbloem-sterrenmuur te bloeien met nog belofte van heel veel ander moois. Blijkbaar was dit een oud grensbosch, want onmiddellijk er naast kwamen al de bouwlanden van den eng. Iets verder lag ook nog een duidelijke grenswal, half verscholen onder berken. Geen wonder, dat ik hier altijd een klein uurtje „verloor”, maar daar was op gerekend.

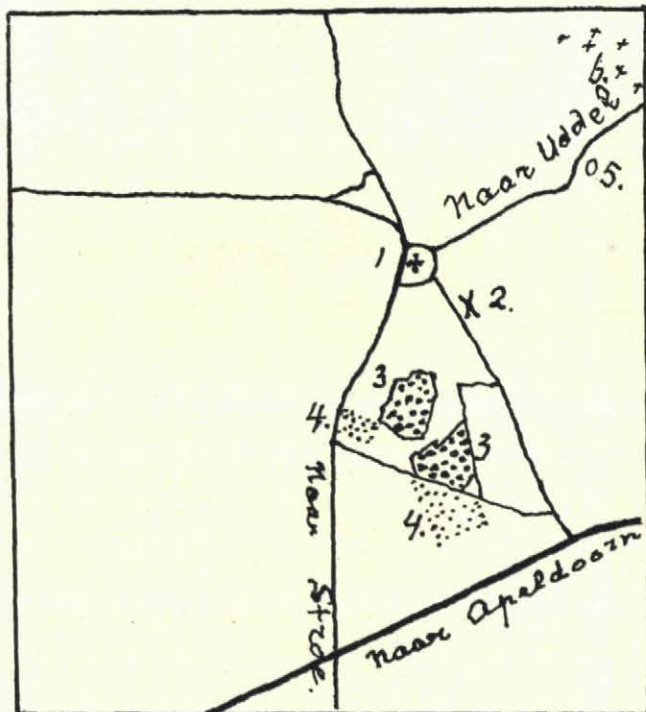
Ik wist toen nog niet, dat dit de „Wilde Kamp” was en had natuurlijk heelemaal geen vermoeden er van, dat ik een halve eeuw later in dit tijdschrift, dat toen nog geboren moest worden, een aanslag op uw beurs zou doen, om het „Geldersch Landschap” te steunen in zijn pogingen tot behoud van Hoog-Garderen.

Maar nu gaan we verder: eerst naar het dorp met den meer dan duizendjarigen toren, dan eerst naar rechts en weer naar links naar Het Soll, met zijn schilderachtig plasje en mooi geboomte, dan omhoog naar den noordelijken dorpsrand en dan aandachtig stil staan op het hoogste punt, vervuld van bewondering.

We staan hier slechts eventjes vijftig meter boven A.P.: vijftig meter lager dan de koepel van Viruly in de Onzalige Bosschen. Maar het uitzicht is niet minder grootsch. De heuvel vlak bij is pokdalig van grintgroeven. In breede plooien daalt de heide af naar het Uddelermeer, met de

bosschen van Staverden en Leuvenum, links liggen de Speulder- en Sprielder- en Putterwouden, naar rechts blauwt in de verte de Dassenberg. Zelfs onwetende menschen geraken onder de bekoring, maar wie wat geleerd heeft van den bouw van het landschap van de Veluwe geniet dubbel zooveel. Ja, dit Garderen is letterlijk en figuurlijk een der belangrijkste hoogte-punten in de schoonheid van ons mooie Nederland.

Dit „ons” met het bittere korreltje zout. Wij hebben het moeten aanzien, dat de kadastrale bezitters van den bodem er allerlei stoornis in gebracht hebben, zoodat het Garderensche landschap al veel van zijn schoonheid heeft verloren. En het kan nog erger worden.

1. Kerk van Garderen. 2. Molen van Garderen. 3. De Wilde Kamp. 4. Nog aan te koopen perceeltjes. 5. Het Soll. Het perceeltje 4 aan den weg naar Stroe is inmiddels ook aangekocht.

van Natuurmonumenten en naar ik hoop met evenveel succes. Het vraagt nu van u een gift in eens, of een renteloos voorschot of deelneming in een 3 % obligatieleening in coupures van f 500. Er is nog f 4500 noodig. Meer is ook welkom. Men zende zijn bijdrage aan „den Secretaris-Penningmeester van de Stichting het Geldersch Landschap, Markt 24, Arnhem. Postgiro 150284”.

Uit een ervaring van nu al 35 jaren als secretaris van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten weet ik, dat Giften in eens het meest in trek zijn. Dat bespaart administratiekosten en legt geen beslag op de toekomst. Er wordt tegenwoordig door droevige omstandigheden veel beroep gedaan op onze milddadigheid. Maar gun u zelf nu eens het plezier om te geven voor iets moois en aangenaams en tegelijk van hoog belang voor u zelf en voor uw eventuele kinders en kleinkinders. Natuurlijk heb ik mijzelf gekwetend van de verplichting, die ik onbewust een halve eeuw geleden heb aangegaan. Het kon niet veel lijden. Maar vroeger heb ik al eens verteld, dat men zich niet moet laten weerhouden, omdat men maar een klein bedrag beschikbaar heeft. Dus: veel giften in eens en als 't kan ook flinke.

JAC. P. THIJSE.

Maar wat is gebleven is nog de moeite en opoffering waard, om behouden te blijven. Het heden en de toekomst vragen daar om. Het komt er maar op aan, om zelf bezitters te worden van den grond. Voorloopig ken ik geen andere uitkomst.

Welnu de Vereeniging „het Geldersch Landschap” heeft gebruik gemaakt van de omstandigheid dat een onverdeeld bezit van gronden en huizen in en om het dorp openbaar geveild werden en kloekweg die heerlijke Wilde Kamp aangekocht met nog een stuk heide er bij, voor de som van f 26000. Dat is gedaan, om mij en u en alle menschen de gelegenheid te geven om voorgoed te genieten van dit heerlijk landschap en een begin te maken met het verwerven van nog meer onmisbaars in dit merkwaardig deel van de Veluwe.

Natuurlijk heeft het Geldersch Landschap geen f 26000 in kas. Het werkt op dezelfde manier als de groote Vereeniging tot Behoud